

**Helsingin NMKY:n
musiikkiopiston laajan
oppimäärän opetussuunnitelma**

Nimi

Helsingin NMKY:n musiikkiopiston laajan oppimäärän
opetussuunnitelma

Kunta

Helsinki

Hyväksymispäivämäärä

SISÄLTÖ

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus.	1
2. Oppilaitoksen arvot.	2
3. Oppimiskäsitys.	3
4. Oppimisympäristöt ja työtavat.	4
5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri.	5
6. Opintojen laajuus ja rakenne.	6
7. Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet.	7
8. Oppimäärän yksilöllistäminen.	8
9. Oppimisen arviointi.	9
9.1. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	9
10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	11
11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	12
12. Toiminnan jatkuva kehittäminen.	13
13. Musiikkiopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	14
14. Musiikki.	16
14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus.	16
14.2. Musiikin perusopinnot.	16
14.2.1. Tasosoittojen 1 - 3 tavoitteet.	18
14.3. Musiikin syventävät opinnot.	18
14.4. Aikuisten musiikin opetus.	20
14.5. Työtavat musiikin opetuksessa.	20
14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa.	21
14.6.1. Laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit.	21
15. Uusi tekstikappale.	22

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Helsingin NMKY:n musiikkiopiston toiminnan tarkoituksena on tarjota laajan oppimäärän mukaista musiikin perusopetusta lapsille, nuorille ja aikuisille. Opetuksen tavoitteena on luoda mahdollisuuksia opiskella musiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja tasolta toiselle edeten.

Opetus sisältää tavoitteellisen musiikin varhaiskasvatuksen, instrumenttien, laulun, musiikin perusteiden, syventävien teoria-aineiden ja sävellyksen ja improvisoinnin opetuksen.

Opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan musiikillisia taitoja varhaislapsuudesta alkaen sekä antaa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen ja musiikin ammattipintoihin.

Opetusta annetaan suomen kielellä.

2. Oppilaitoksen arvot

Kansainvälisen NMKY-liikkeen kaiken toiminnan lähtökohtana on ns. kolmio-periaate: ajatus siitä, että ihminen on henkinen, hengellinen ja fyysinen kokonaisuus. Tämä on Helsingin NMKY:n musiikkiopiston toiminnan laaja-alainen arvoperusta.

Opetuksen tavoitteena on oppilaan tavoitteellinen, kokonaisvaltainen ja pitkäjänteinen kehittäminen sekä yksilönä että ryhmän ja yhteisön jäsenenä.

Musiikkiopistossa luodaan monipuoliset ja ammattimaisesti suunnitellut puitteet musiikin harrastamiselle ja kokemiselle oppilaan yksilöllisten taipumusten ja vahvuuksien pohjalta. Tätä kautta tuemme hänen kokonaisvaltaista kehittymistään.

3. Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen oppimiskäsityksen mukaan oppilas on aktiivinen toimija, joka opintojensa aikana oppii asettamaan tavoitteita, toimimaan niiden mukaisesti yksilönä ja yhdessä muiden kanssa.

Oppiminen on yksilöllinen, kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, johon vaikuttavat henkilökohtaiset ominaisuudet, motivaatio ja opiskeluympäristö. Se on vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä ja oppilaiden kesken.

Musiikkiopiston ja sen opettajien tehtävä on luoda ja kehittää opiskeluympäristö sellaiseksi, että erilaisilla oppijoilla on mahdollisuus edistyä opinnoissaan kykyjensä mukaisesti. Opiskelumotivaation kehittyminen ja ylläpitäminen vaatii erilaisia musiikillisia mahdollisuuksia.

Oppilaita kannustetaan tarkkailemaan ja arvioimaan omaa oppimistaan sekä havaitsemaan omat vahvuudet ja kehittymisen alueet.

Innostava ohjaus ja kannustava palaute vahvistavat oppilaan itsetuntoa ja luottamusta omiin kykyihin.

4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Hyvä oppimisympäristö on turvallinen, avoin, myönteinen ja rohkaiseva sekä oppilaan kokonaisvaltaista kehittymistä tukeva.

Oppimisympäristö tukee ja ymmärtää oppilaan henkilökohtaisia kykyjä ja ominaisuuksia. Se lisää aktiivisuutta, osallisuutta, luovuutta, pitkäjänteisyyttä ja itsenäistä ajattelua. Onnistumisen kokemukset ovat tärkeitä oppilaan motivaation ylläpitämisessä ja kasvattamisessa.

Oppimisympäristön tulee olla sellainen, että se kannustaa oppilaita asettamaan yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tavoitteita sekä työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa niiden saavuttamiseksi.

Käytämme opetuksessa musiikkiopistomme omia luokkatiloja, ryhmäopetuksessa HNMKY:n isompia ryhmätyötiloja sekä konserteissa ja oppilasilloissa HNMKY:n Vihreää salia tai juhlasalia. Opetustilat ovat kooltaan ja akustikaltaan erilaisia ja niinpä jokaiseen tilaan pyritään sijoittamaan siihen sopiva instrumentti- ja ryhmäopetus.

Oppimisympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon oppilaiden tarpeet, taidot, motivaatio sekä muualla tapahtuva taitojen karttuminen.

Yhteistyö muiden alojen toimijoiden kanssa tuo sosiaalisen ja yhteiskunnallisen aspektin opintoihin.

Työtavat

Instrumenttien ja laulun opetus on pääosin yksityisopetusta kerran viikossa. Oppilas osallistuu ryhmämusisointiin erilaisissa kokoonpanoissa. Yhteismusisoinnin on oltava jatkuvaa ja oppilaan tasolle sopivaa. Musiikillisen kehittymisen lisäksi tällöin mukana on vuorovaikutuksellisia ja sosiaalisia elementtejä.

Musiikin perusteiden opetus aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta oppilas pystyy parhaiten hyödyntämään perusteiden opetuksessa saavutettuja taitoja instrumentti- tai lauluopinnoissaan.

Improvisoinnin ja omien sävellysten tekemiseen kannustetaan niinikään jo opintojen alkupuolella.

Oppilasta opetetaan opintojen alusta alkaen tekemään itsearviointia.

Opettaja ja oppilas käyvät yhdessä lukukauden alussa keskustelun, jossa asetetaan yhdessä tavoitteet tulevalle kaudelle. Tällöin suunnitellaan esimerkiksi kauden ohjelmisto pääpiirteissään. Lukukauden päätteeksi arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Oppilaalla on oma portfolio, johon asiat kirjataan.

Oppilaalle järjestetään mahdollisuus tasosoittoihin. Näitä on perusopinnoista 3 ja syventävissä opinnoissa 1. Tasosoitto arvioidaan sanallisesti ja siitä annetaan oppilaalle suullinen ja kirjallinen palaute.

5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri

Musiikkiopiston toimintakulttuuri muodostuu yhteisistä normeista, vakiintuneista käytännöistä ja toimintatavoista.

Yhteinen toimintakulttuuri vahvistaa taiteen perusopetuksen tehtävän toteutumista ja sen tulee näkyä kaikessa toiminnassa.

Toimintakulttuuri perustuu oppilaan aitoon kohtaamiseen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Jäsenten kokemus osallisuudesta kuuluu myös osana toimintakulttuuriin.

Toimintakulttuurin tulee olla erilaisia oppijoita ymmärtävä ja kannustava sekä monimuotoisia kulttuureja lähestyvä. Oleellista sen kehittämisessä on hyvä johtaminen sekä käytäntöjen organisointi, toteuttaminen ja arviointi.

Eri-ikäisiä ja eri instrumenttien soittoa harrastavien oppilaiden yhteistyötä tulee edistää.

Aikuisten oppilaiden opetuksen tavoitteellisuutta on ylläpidettävä (ns. elinikäinen oppiminen).

6. Opintojen laajuus ja rakenne

Musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelma muodostuu perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Näitä edeltää varhaisiän musiikkikasvatus.

Laajan oppimäärän mukaista musiikin perusopetusta annettaessa tulee joustavasti huomioida oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot sekä käytettävät opetusmenetelmät.

Perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia (tunnin pituus on 45 minuuttia). Tuntimäärät sisältävät pääaineen (laulu, instrumentit, sävellys), musiikin perusteiden, syventävien teoriaopintojen, ryhmämusisoinnin, säveltämisen ja improvisaation opetuksen sekä itsenäisen harjoittelun.

Musiikin perusteiden ja syventävien teoria-aineiden ryhmäopetus toteutetaan 60 tai 90 minuutin mittaisina opetuskertoina viikottain, joidenkin oppilaiden kohdalla myös periodiluonteisesti.

Perusopinnoissa opetus antaa oppilaalle valmiuksia tavoitteelliseen musiikin opiskeluun ja taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Syventävissä opinnoissa opetus syventää ja laajentaa oppilaan musiikillista ilmaisua ja tukee häntä oman oppimisen suuntaamisessa.

Opetuksen tulee määrältään, laadultaan ja tasoltaan mahdollistaa laajan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen.

7. Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

Laajan oppimäärän tavoitteena on tarjota valmiuksia elinikäiselle musiikin ja kulttuurin harrastamiselle. Se huomioi oppilaan vahvuudet, potentiaalin ja kiinnostuksen kohteet.

Opinnot luovat edellytyksiä osaamisen monipuoliseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen sekä taiteesta ja kulttuurista nauttimiseen. Opetus kannustaa oppilaita käyttämään taidetta yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Tavoitteena on vahvistaa oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovuutta. Oppilaita kannustetaan itsenäisyyteen, vastuuseen ja omien tavoitteiden asettamiseen.

Laaja oppimäärä tarjoaa mahdollisuuden kehittää oman taiteenalan ilmaisua sekä kriittistä ajattelua ja erilaisia oppimisen taitoja.

8. Oppimäärän yksilöllistäminen

Erityisestä syystä oppilaalle voidaan luoda opetussuunnitelmasta poikkeava opintopolku, jossa yksilöllistetään oppimäärää. Tämä suunnitellaan yhdessä opettajan, oppilaan ja huoltajien kanssa. Yksilöllistämässä oppilas kehittää taitojaan suhteessa omiin kykyihinsä.

Yksilöllistäminen voidaan toteuttaa suhteessa opetuksen tavoitteisiin, sisältöihin, opiskelu-aikaan ja opetuksen toteuttamistapaan sekä arviointiin.

Yksilöllistämässä arvioidaan myös tukitoimien tarpeellisuus.

9. Oppimisen arviointi

Taiteen perusopetukseen liittyy opintojen alusta alkaen oppimisen ohjausta ja arviointia.

Arviointi ohjaa oppimista, tukee edistymistä ja kehittää kykyä itsearviointiin. Oppilasta ohjataan tavoitteisiin perustuvaan opiskeluun ja oman oppimisprosessin ymmärtämiseen.

Arvioinnin tarkoituksena on ohjata oppilaan tavoitteiden asettamista ja saavuttamista. Sen tulee olla kannustavaa ja jatkuvaa sekä sisältää erilaisia palautteen antamisen tapoja.

Oppilaalle kerrotaan arvioinnin kohteista, -tehtävistä ja -kriteereistä. Oppilasta ohjataan opintojen alusta alkaen myös itsearviointiin sekä rakentavan palautteen antamiseen muille.

Oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa lukuvuoden aikana suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Laajan oppimäärään perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Se sisältää sanallisen arvion edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä.

Laajan oppimäärän syventävien opintojen päättyessä oppilas saa todistuksen, kun hän on suorittanut oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Oppilas saa halutessaan osallistumistodistuksen laajan oppimäärän opinnoista myös opintojen ollessa vielä kesken.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aiemmat muualla suoritettut opinnot tai vastaava osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi.

9.1. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän **perusopintojen todistus** sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio suoritetuista laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja päivämäärä
- päivämäärä, jolloin kunta on myöntänyt taiteen perusopetuksen järjestämisluvan
- päivämäärä, jolloin kunta on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

Todistus voi sisältää liitteitä.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän **syventävien opintojen** todistus sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- suoritettut perusopinnot: kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus

- suoritettavat syventävät opinnot: kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus sekä lopputyön aihe
- sanallinen arvio suoritettavasta musiikin laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja päivämäärä
- päivämäärä, jolloin kunta on myöntänyt taiteen perusopetuksen järjestämisluvan
- päivämäärä, jolloin kunta on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteiden 2017 mukaisesti

Todistus voi sisältää liitteitä.

10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Musiikkiopistossamme on kaksi rinnakkaista opintolinjaa.

Musiikkiopisto-linjalle sovelletaan 30 vuoden yläikärajaa. Linjalle päästäkseen on hyväksyttävästi läpäistävä keväisin järjestettävä pääsykoe, jossa testataan oppilaan yleistä musikaalisuutta ja omaksumiskykyä.

Oppilas voidaan hyväksyä musiikkiopisto-linjalle (esimerkiksi toisesta musiikkiopistosta) rehtorin päätöksellä myös ilman pääsykoetta.

Oppilasvalinnan kriteerinä pääsykokeessa on oppilaan musiikillinen lahjakkuus ja omaksumiskyky. Näiden tulee mahdollistaa ainakin musiikin perusopintojen tavoitteiden saavuttaminen. Osa musiikkiopisto-linjalle pyrkijöistä on suorittanut valmiiksi musiikin perusopinnot, jolloin valintakriteerinä on kyvykkyyt syventävien opintojen suorittamiseen ja lopputyön tekemiseen.

Pääsykokeessa arvioidaan oppilaan kykyä toistaa rytmejä taputtaen ja melodioita laulaen. Jos oppilas on aiemmin opiskellut pääsykoe-instrumenttiaan, kokeeseen sisältyy omavalintainen musiikkiesitys.

Oppilas voidaan ottaa musiikkiopisto-linjalle myös koe-ajaksi (yleensä 1 lukuvuosi), jos katsotaan esimerkiksi jännityksen vaikuttaneen oppilaan pääsykoesuoritukseen hänen aitoa tasoaan alentavasti.

Avoimelle linjalle pääsemiseksi ei ole ikä- eikä tasokriteereitä. Avoimen puolen opettajat ja opetettavat aineet ovat samat kuin musiikkiopisto-linjalla. Opettaja-kollegion suosituksesta avoimella puolella opiskellut oppilas voidaan hyväksyä musiikkiopistolinjalle niin ikään ilman pääsykoetta.

11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Oppilaiden huoltajat ovat tärkeässä roolissa lasten ja nuorten harrastamisen tukemisessa ja harjoitteluun motivoimisessa.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä on huomioitava myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva oppiminen ja osaamisen karttuminen sekä otettava huomioon ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet alan muiden toimijoiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen aspektin oppilaan opintoihin.

Erilaiset viralliset ja epäviralliset tapaamiset muiden helsinkiläisten musiikkioppilaitosten ovat tärkeitä mahdollisuuksia yhteisten asioiden pohtimiseen sekä mahdollisten ongelmien ratkaisemiseen. Näin on mahdollisuus kollektiivisesti kehittää musiikkiopistojen toimintaa.

Meri-Helsingin musiikkiopiston kanssa järjestämme syksyisin yhteiskonsertin juhlasalissamme, jolloin molempien musiikkiopistojen oppilaat, opettajat ja huoltajat pääsevät tutustumaan toisiinsa. Tällainen yhteistyö laajentaa oppilaan perspektiiviä omaan musiikin opiskeluun.

Oppilailta on mahdollisuus päästä esiintymään myös Arthur-hotellin asiakastilaisuuksissa sekä HNMKY:n muiden toimialojen juhlissa ym. tilaisuuksissa.

Huoltajat ovat tervetulleita seuraamaan lastensa opetusta ja keskustelemaan opetukseen ja oppimiseen liittyvistä kysymyksistä. Konsertit ja oppilasillat ovat luonteva foorumi huoltajien tapaamiseen. Tällaiset tilaisuudet lisäävät musiikillisen yhteisöllisyyden kokemuksia.

Huoltajilla on mahdollisuus vuosittaisessa sähköisessä HNMKY:n asiakaskyselyssä tuoda esille musiikkiopistoa koskevia ajatuksiaan ja kehitysideoitaan.

12. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Helsingin NMKY:n toiminnan painopisteessä ovat lapset ja nuoret.

Musiikkiopiston toiminta pohjaa HNMKY:n visioihin ja strategioihin, joita kehitetään säännöllisesti vastaamaan yhteiskunnan muuttuvia toimintatapoja ja -kulttuuria. Tärkeää on musiikkiopiston oppilaiden, opettajien ja huoltajien kuunteleminen ja heidän mahdollisuutensa osallistua toiminnan kehittämiseen.

Opettajakunnan palaverissa opettajat arvioivat omaa työtään, työtapojaan ja työyhteisöään. Yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen kollektiivisesti on oleellista tasokkaan pedagogiikan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Jokaisen syyslukukauden alussa opettajat valitsevat opetussuunnitelmasta yhden tai useamman yhteisen painopistealueen kuluvalle lukuvuodelle. Näiden tavoitteiden toteutumisen tasoa oppilaiden, opettajien ja opiston kannalta arvioidaan opettaja-kollegiossa kevätkauden lopulla.

HNMKY järjestää vuosittain asiakastytyväisyys-kyselyn, jossa oppilailta ja huoltajilta on mahdollisuus antaa palautetta ja kehitysehdotuksia musiikkiopiston toiminnasta.

13. Musiikkiopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Musiikkiopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat Helsingin NMKY:n musiikkiopistossa?

Tarkastelun kohteena suunnitelmassa ovat seuraavat musiikkitoiminnan osa-alueet:

1. oppilasvalinnat
2. opetuksen järjestäminen
3. oppimiserojen ymmärtäminen
4. opintosuoritusten arviointi
5. henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Jokaisella on oikeus määritellä oma sukupuolensa. Sukupuoli on moninainen kokonaisuus ja kirjo ominaisuuksia.

Jos oppilas tai opettaja ilmaisee sukupuoltaan epätyypillisesti, on tärkeää, että häntä arvostetaan ja tuetaan sekä mahdolliseen kiusaamiseen ja häirintään puututaan.

Musiikkiopetuksen perustana on oppilaan yksilöllisyyden, ainutlaatuisuuden ja henkilökohtaisten erityispiirteiden ymmärtäminen.

Työillä ja pojilla sekä miehillä ja naisilla on oltava yhtäläiset mahdollisuuden koulutukseen.

1. Oppilasvalinnoissa ei kiinnitetä huomiota oppilaan sukupuoleen, kansalaisuuteen, etniseen taustaan, kieleen tai uskontoon. Valintakriteereinä ovat musikaalinen lahjakkuus ja omaksumiskyky.
2. Opetus pyritään järjestämään niin, että oppilaita kannustetaan mm. soitinvalintoihin ilman osaamiseen tai sukupuoleen liitettyjä odotuksia. Oppilaille taataan turvallinen oppimisympäristö ja heitä kannustetaan tunnistamaan oma potentiaalinsa.
3. Musiikinopetuksessa huolehditaan siitä, että hyväksytään ja kunnioitetaan oppilaita riippumatta sukupuolesta tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksista. Oppilaan identiteettiä tuetaan ja vuorovaikutusmahdollisuuksia sekä sosiaalisia verkostoja kehitetään. Maahanmuuttajien kielellisiä haasteita ymmärretään ja tuetaan mahdollisuuksien mukaan.
4. Opintosuorituksissa (mm.tasosoitoissa) kannustetaan oppilaita myös oman etnisen musiikin esittämiseen.
5. Henkilöstön rekrytoinnissa kriteerinä on koulutus ja pedagoginen sopivuus. Rekrytoinnin yhteydessä kartoitetaan opettajan asenteita erilaisuutta kohtaan.

Miten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista voidaan parantaa?

Musiikkiopiston tulee säännöllisesti tarkastella tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin niiden toteutumisen edistämiseksi.

Jos kiusaamista tai häirintää havaitaan, tulee siihen puuttua nopeasti.

Henkilökunnan tulee olla tasa-arvotietoista. Työtapoja ja -ilmapiiriä tulee tarkastella myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta. Asenteita ja arvoja voidaan parantaa kehittämällä musiikkiopiston toimintakulttuuria pitkäjänteisesti.

Musiikkiopistossa tulee antaa erityistä tukea niille oppilaille ja opettajille, jotka kokevat henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi niitä tarvitsevansa.

14. Musiikki

Laajan oppimäärän mukainen taiteen perusopetus musiikissa luo oppilaalle edellytyksiä kehittää musiikillista osaamistaan. Oppilas saa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen sekä opintojen jatkamiseen ylemmillä koulutusasteilla.

Oppilaan minäkuva, luova ajattelu ja esteettinen kokeminen kehittyvät.

Opetus vaikuttaa positiivisesti myös itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen.

Tekeminen ja osallistuminen auttavat oppilasta ymmärtämään musiikin merkitystä osana kulttuuria.

14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kognitiivista, emotionaalista, motorista ja sosiaalista kehittymistä.

Lapsen luovuutta, musiikillisia valmiuksia ja itsetuntoa vahvistetaan.

Lapselle tarjotaan ikätasolle sopivia musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka ovat pohjana koko elämän kestäväälle musiikkisuhteelle ja harrastamiselle.

Musiikin peruselementteihin tutustutaan turvallisessa ympäristössä leikin, laulun ja elämysten keinoin. Muita taiteenaloja (kuvataide, tanssi, sanataide) hyödynnetään opetuksessa.

Lasta totutetaan kuuntelemaan erilaista musiikkia ja harjaannutetaan musiikillista muistia.

Varhaisiän musiikkikasvatus on ryhmäopetusta. Ryhmiä muodostettaessa huomioidaan lasten ikä ja pedagogiset seikat.

Ryhmät kokoontuvat kerran viikossa, 30 tai 45 minuuttia kerrallaan. Lukuvuoden pituus on yhteensä 35 viikkoa (17 syksyllä, 18 keväällä).

Ikäkausiryhmien lisäksi voidaan järjestää sisarusryhmä-opetusta.

Esikouluikäisille lapsille tarjotaan mahdollisuutta instrumenttikokeiluihin musiikkileikkikouluryhmässä.

Lapsiryhmiä kannustetaan esiintymisiin musiikkiopiston kevät- ja joulukonserteissa, jolloin konserttikäyttäytyminen tulee tutuksi.

14.2. Musiikin perusopinnot

Perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisuun. Käytetään erilaisia työvälineitä ja -tapoja oppilaan tavoitteet huomioiden. Yhteismusisoinnin, musiikin hahmottamisen ja historiatietoisuuden vahvistaminen kuuluvat perusopintoihin oleellisena osana.

Opintokokonaisuus sisältää:

- **Instrumentin tai laulun opetuksen; tavoitteena tasosoittojen 1 - 3 tavoitteiden saavuttaminen**
- **Musiikillisen esittämisen ja ilmaisun opetuksen**
- **Itsenäiseen harjoitteluun ohjaamisen**
- **Musiikin kuuntelemisen ja hahmottamisen opetuksen**
- **Yhteismusisoinnin**
- **Improvisoinnin ja säveltämisen opetuksen**

- **Musiikin perusteiden ryhmäopetuksen; tavoitteena musiikin perusteiden 1 - 3 tasojen hyväksytyt suorittaminen**

Sisältöalueita integroidaan opetuksessa mahdollisuuksien mukaan vahvistaaksemme oppilaan kokonaisvaltaista musiikillista kehittymistä.

Perusopintojen laskennalliset laajuudet

Musiikin perusopetuksen laskennallinen tuntimäärä musiikin kaikkien perusopintojen osalta on 800 tuntia. Se jakautuu opintojen sisältöalueiden mukaan seuraavasti:

Instrumenttiopetus/ laulun opetus, esittäminen, yhteismusisointi sekä itsenäinen harjoittelu sisältävät laskennallisesti 535 tuntia.

Musiikin perusteet, musiikin historia, säveltäminen ja improvisointi sisältävät 265 tuntia. Tunnin pituus on 45 minuuttia.

Yleiset tavoitteet:

Tavoitteena on, että oppilas löytää musiikilliset vahvuutensa ja keinoja ilmaista itseään. Oppilas innostuu tavoitteellisesta opiskelusta ja taitojensa pitkäjänteisestä kehittämisestä. Tavoitteena on tarjota oppilaalle monipuolista opetusta ja toimintaa, jotta kehitetään musiikillista ajattelua ja luovuutta.

Lähtökohtana opinnoissa ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilas perehtyy instrumentin perustekniikkaan ja ohjelmistoon. Päämääränä on oman instrumentin itsenäinen hallinta ja omaehtoinen kyky ilmaisuun. Opinnoissa perehdytään erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin.

Oppilasta ohjataan säännölliseen harjoitteluun ja itsearviointiin sekä harjoituttamaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa. Oppilasta kannustetaan musisoimaan korvakuulolta ja tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Säveltämisen perustaitoja harjoitellaan niin instrumentti- kuin musiikin perusteiden tunneilla.

Ryhmämusisointi ja esiintymiset aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Esiintymistilaisuuksia järjestetään säännöllisesti, mahdollisuuksien mukaan myös oppilaitoksen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Instrumenttiopetus sisältää 35 kpl 45 minuutin viikkotuntia lukuvuosittain.

Musiikin perusteiden opetus on ryhmäopetusta, joka jakautuu tasoihin 1 - 3. Musiikin perusteita voidaan opettaa viikottain tai periodiluonteisesti.

Musiikin perusteiden ryhmissä opetellaan musiikin luku- ja kirjoitustaitoa, musiikin hahmottamista sekä musiikin historian ja musiikkityylien tuntemusta.

Instrumenttiopetuksessa oppilas etenee tasolta toiselle tasosoihtojen (tasolaulujen) 1 - 3 kautta. Tasosoihtojen tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää

soittonnostusta ja kannustaa elinikäiseen harrastamiseen. Oppilas ja opettaja suunnittelevat ohjelmiston ja esitettävän ohjelman yhdessä.

Tasosoihtojen ohjelmiston perustana käytetään Suomen musiikkioppilaitosten liiton ohjeistuksia, joiden pohjalta opettajakunta suunnittelee instrumenttikohtaiset ohjelmistojen laajuudet ja esitettävän ohjelman sisällön.

Tasosoihtot arvioidaan sanallisella asteikolla hyvä - kiitettävä - erinomainen (tai uusittava). Oppilas saa tasosoihtostaan myös kirjallisen palautteen.

Opettajakollegion arvioinnin pohjalta oppilas voi siirtyä suoraan edistyneemmälle tasosoittoasteelle.

Instrumentti ja laulun tason 3 sekä musiikin perusteiden tason 3 hyväksyttävästi suoritettuaan oppilas voi siirtyä musiikin syventäviin opintoihin.

14.2.1. Tasosoittojen 1 - 3 tavoitteet

Tasosoitto 1

Oppilas

- löytää luontevan soittotavan
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- oppii harjoittelun peruselementtejä: säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee tuomaan esille sävellysten luonnetta ja tunnelmaa
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen ja ulkoa soittamiseen
- hahmottaa yksinkertaisia musiikillisia rakenteita
- saa valmiuksia ryhmämusisointiin ja esiintymistilanteisiin
- osaa pitää huolta soittimesta

Tasosoitto 2

Oppilas

- kehittää nuotinlukutaitoaan
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen, tekniikkaan ja tulkintaan
- kykenee hahmottamaan teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- saa lisää valmiuksia ulkoa ja kuulonvaraisesti soittamiseen
- kehittää edelleen ryhmämusisointitaitojaan
- tutustuu eri tyylikausien musiikkiin soittamalla ja kuuntelemalla
- saa valmiuksia itsenäiseen harjoitteluun

Tasosoitto 3

Oppilas

- kykenee ylläpitämään ja harjoittamaan soittotaitoaan itsenäisesti
- saa valmiuksia teosten itsenäiseen omaksumiseen ja esittämiseen
- kykenee soveltamaan opittuja tietoja ja taitoja musisoinnissaan
- kykenee soittamaan ulkoa ja kuulonvaraisesti
- kykenee hahmottamaan teosten rakenteita ja kokonaisuuksia
- ottaa osaa ryhmämusisointiin
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien ja tyyliuuntien musiikkia
- kuuntelee musiikkia ja käy konserteissa

14.3. Musiikin syventävät opinnot

Syventävissä opinnoissa tavoitteena on laajentaa ja painottaa musiikin perusopintoja oppilaan valitsemalla tavalla koulutuksen järjestäjän tarjonnan pohjalta. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet suunnitellaan tukemaan oppilaan lopputyön toteuttamista.

Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa laajan oppimäärän mukaisen lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tietyn osa-alueen syvempään osaamiseen.

Opintokokonaisuus sisältää:

- **perusopintojen jälkeisen instrumentin tai laulun opetuksen; tavoitteena syventävien opintojen tasasoiton suorittaminen**
- **musiikin esittämisen ja musiikillisen ilmaisun syventävän opetuksen**
- **yhteismusisoinnin jatko-opinnot; tavoitteena valmiudet omaehtoiseen ryhmämusisointiin**
- **improvisoinnin ja säveltämisen syventävän opetuksen**
- **harmoniaopin, kontrapunktin ja laajennetun musiikin historian opetuksen**
- **lopputyön suunnittelemisen ja valmistamisen; sisältää esimerkiksi sivu-instrumentin opintoja**

Syventävien opintojen laskennalliset laajuudet

Musiikin syventävien opintojen laskennallinen tuntimäärä kokonaisuudessaan on 500 tuntia. Tämä jakautuu eri sisältöalueittain seuraavasti:

Instrumentti tai laulun opetus, ilmaisu ja esittäminen, yhteismusisointi, itsenäinen harjoittelu sekä lopputyön ohjaaminen, suunnittelu ja valmistaminen sisältävät laskennallisesti 335 tuntia. Syventävät teoriat (kontrapunkti, harmoniaoppi, musiikin historia), improvisaatio ja säveltäminen, sisältävät 165 tuntia. Tunnin pituus on 45 minuuttia.

Syventävien opintojen sisältöalueiden integraatiota pyritään toteuttamaan käytännön mahdollisuuksien mukaan.

Yleiset tavoitteet

Oppilas syventää musiikillista ilmaisuaan ja kehittää musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja. Oppilas asettaa opiskelulle tavoitteita ja suuntaa omaa oppimistaan. Oppilas harjoittelee ohjelmistoa myös itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Oppilas harjaantuu laajojen musiikillisten kokonaisuuksien omaksumiseen ja esittämiseen.

Oppilas kehittää perustasolla hankittuja taitoja niin, että hän saa valmiudet siirtyä musiikin ammattiopintoihin.

Oppilas oppii huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään, ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan.

Oppilas kehittää musisointiaan sekä solistisesti että ryhmässä. Oppilas oppii hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia.

Muusikkouden kehittämisessä oppilas pystyy hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan.

Oppilasta kannustetaan luovaan ja omakohtaiseen ilmaisuun.

Oppilas toteuttaa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia teoksissa.

Keskeiset sisällöt

Oppilaan musiikillisia ilmaisukeinoja kehitetään henkilökohtaisessa ohjauksessa. Ohjelmistoa laajennetaan ja musisointi- sekä yhteistyötaitoja kehitetään.

Opinnoissa pyritään lisäämään musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun kehittymistä.

Musiikkiopiston tarjonnan pohjalta oppilaalle annetaan mahdollisuus laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla.

Instrumentti / laulun opetusta annetaan 35 kpl 45 minuutin viikkotuntia lukuvuodessa.

Syventävät teoria-aineet, harmoniaoppi, kontrapunkti ja musiikin historia tukevat monipuoliseksi muusikoksi kehittymistä.

Ryhmämusisoinnin merkitys oppilaan musiikillisessa kehittämisessä korostuu entisestään. Yhteismusisoinnin tulee olla jatkuvaa ja oppilaan tasolle sopivan haasteellista.

Oppilas suunnittelee ja valmistaa laajaan oppimäärään kuuluvan lopputyön. Se voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä johonkin tiettyyn syvennettyyn aiheeseen.

Syventävien opintojen tasosoiton tavoitteet:

Oppilas

- saa valmiuksia teosten itsenäiseen esittämiseen
- kykenee hyödyntämään opittuja tietoja ja taitoja soitossaan
- tutustuu aikamme musiikin notaatioon ja soittotekniikoihin
- saa monipuolisesti kokemuksia esiintymistilanteista
- kykenee ymmärtämään ja tulkitsemaan eri aikakausien ja tyylisuuntien musiikkia

Tasosoitto voidaan toteuttaa konserttimuotoisena esityksenä ja sen tulee sisältää kamarimusiikkiosuus. Tasosoitto on mahdollista toteuttaa useammassa osassa. Se arvioidaan sanallisin arvosanoin: hyvä- kiitettävä- erinomainen (uusittava) ja siitä annetaan myös kirjallinen palaute.

14.4. Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa musiikkiopistomme noudattaa musiikin laajan oppimäärän keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä.

14.5. Työtavat musiikin opetuksessa

Instrumenttien ja laulun opetus on pääosin yksityisopetusta kerran viikossa. Oppilas osallistuu ryhmämusisointiin erilaisissa kokoonpanoissa. Yhteismusisoinnin on oltava jatkuvaa ja oppilaan tasolle sopivaa. Musiikillisen kehittymisen lisäksi tällöin mukana on vuorovaikutuksellisia ja sosiaalisia elementtejä.

Musiikin perusteiden opetus aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta oppilas pystyy parhaiten hyödyntämään perusteiden opetuksessa saavutettuja taitoja instrumentti- tai lauluopinnoissaan.

Improvisoinnin ja omien sävellysten tekemiseen kannustetaan niinikään jo opintojen alkupuolella.

Oppilasta opetetaan opintojen alusta alkaen tekemään itsearviointia.

Opettaja ja oppilas käyvät yhdessä lukukauden alussa keskustelun, jossa asetetaan yhdessä tavoitteet tulevalle kaudelle. Tällöin suunnitellaan esimerkiksi kauden ohjelmisto pääpiirteissään. Lukukauden päätteeksi arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Oppilaalla on oma portfolio, johon asiat kirjataan.

Oppilaalle järjestetään mahdollisuus tasosoittoihin. Näitä on perusopinnoista 3 ja syventävissä opinnoissa 1. Tasosoitto arvioidaan sanallisesti ja siitä annetaan oppilaalle suullinen ja kirjallinen palaute.

14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Arviointi kuuluu musiikin opetukseen perusopintojen alusta lähtien. Sen tehtävä on omalta osaltaan tukea opintojen edistymistä.

Oppilasta arvioitaessa tärkeää on arvioinnin monipuolisuus ja jatkuvuus. Palautteen vastaanottaminen ja sen prosessoiminen ovat osa oppilaan kokonaisvaltaista musiikillista ja henkistä kehittymistä.

Arvioinnin tulee olla kannustavaa, vuorovaikutteista ja sen tulee perustua asetettuihin tavoitteisiin.

Opettajan tulee kannustaa ja opettaa oppilastaan itsearviointiin.

Opettaja ohjaa ryhmätilanteissa oppilaitaan rakentamaan keskinäiseen vuorovaikutukseen ja palautteeseen.

Perusopinnoissa arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen.

Syventävissä opinnoissa arviointi tukee musiikillisten taitojen syvenemistä opintojen painopisteen ja lopputyön mukaisesti.

Laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- harjoittelu ja oppimaan oppiminen
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi

14.6.1. Laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit

Laajan oppimäärän arvioinnin perusteena ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot; tarkastellaan sitä, miten syventävien opintojen tavoitteet on saavutettu.

Tällöin arvioidaan oppilaan kykyä musiikin esittämisessä ja itsensä ilmaisemisessa sekä siinä, mitä ja miten on kyennyt oppimaan. Arvioinnin kohteena on myös itsenäiseen harjoitteluun oppiminen. Arviointia tehdään musiikin kuuntelemisen ja musiikillisen hahmottamisen suhteen. Oppilaan kykyä improvisoida ja tehdä pienimuotoisia sävellyksiä arvioidaan.

15. Uusi tekstikappale